

Määräykset ja ohjeet 5/2012

Eläkesäätiön eläkevastuun laskuperusteet

Dnro

FIVA 15/01.00/2018

Antopäivä

14.6.2012

Voimaantulopäivä

1.7.2012

Lisätietoja

Vakuutusvalvonta/Työeläkelaitokset

FINANSSIVALVONTA

puh. 09 183 51

etunimi.sukunimi@finanssivalvonta.fi

finanssivalvonta.fi

Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne

Määräykset

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa "Määräys"-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan antamat määräykset. Määräykset ovat velvoittavia oikeussääntöjä, joita on noudatettava.

Finanssivalvonta antaa määräyksiä ainoastaan määräyksenantoon valtuuttavan lain säännöksen nojalla ja sen asettamissa rajoissa.

Ohjeet

Finanssivalvonnan määräys- ja ohjekokoelmassa "Ohje"-otsikon alla esitetään Finanssivalvonnan tulkintoja lainsäädännön tai muun velvoittavan sääntelyn sisällöstä.

"Ohje"-otsikon alla on lisäksi suosituksia ja muita toimintaohjeita, jotka eivät ole velvoittavia. Ohjeissa on myös kansainvälisten ohjeiden ja suositusten noudattamista koskevat Finanssivalvonnan suositukset.

Ohjeen kirjoitustavasta ilmenee, milloin kyseessä on tulkinta ja milloin suositus tai muu toimintaohje. Ohjeiden kirjoitustapaa sekä määräysten ja ohjeiden oikeudellista luonnetta on selvitetty tarkemmin Finanssivalvonnan verkkopalvelussa.

[Finanssivalvonta.fi > Sääntely > Määräysten ja ohjeiden oikeudellinen luonne](#)

Sisällysluettelo

1	Soveltamisala ja määritelmät	4
1.1	Soveltamisala	4
2	Säädöstausta	5
2.1	Lainsäädäntö.....	5
2.2	Sosiaali- ja terveystieteiden päätös	5
2.3	Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet.....	5
3	Tavoitteet.....	6
4	Eläkevastuu ja laskuperusteet	7
4.1	Eläkevastuun laskenta	7
4.1.1	Eläkevastuun laskennassa käytettävä enimmäiskorko	8
4.2	Laskuperusteet	8
4.2.1	Laskuperusteiden merkinnät.....	9
4.2.2	Alkaneiden eläkkeiden eläkevastuu (ilman kuormitusta)	10
4.2.3	Vastaisten eläkkeiden eläkevastuu (ilman kuormitusta)	10
4.2.4	Erikoisvakiot.....	11
5	Kumotut määräykset ja ohjeet	13
6	Muutoshistoria	14

1 Soveltamisala ja määritelmät

1.1 Soveltamisala

Näitä määräyksiä sovelletaan seuraaviin Finanssivalvonnasta annetun lain mukaisiin valvottaviin:

- eläkesäätiölain 2 §:n 1) kohdassa tarkoitettuun A-eläkesäätiöön
- eläkesäätiölain 2 §:n 3) kohdassa tarkoitettuun AB-eläkesäätiön A-osastoon.

Näitä määräyksiä ei sovelleta eläkesäätiöön eikä eläkesäätiön osastoon, joka tarjoaa maksupereusteisista lisäeläkejärjestelyistä eläkesäätiöissä ja eläkekassoissa annetussa laissa (173/2009) tarkoitettuja vapaaehtoisia lisäetuja.

2 Säästöstausta

2.1 Lainsäädäntö

Näiden määräysten aihepiiriin liittyvät seuraavat säädökset:

- eläkesäätiölaki (1774/1995, jäljempänä myös ESL)

2.2 Sosiaali- ja terveysministeriön päätös

Näiden määräysten aihepiiriin liittyvät seuraavat päätökset:

- työntekijän eläkelain mukaisen vakuutuksen yleiset laskuperusteet (STM/3400/2007) ja siihen myöhemmin tehdyt muutokset

2.3 Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudet

Finanssivalvonnan oikeus antaa sitovia määräyksiä perustuu seuraaviin lain säännöksiin:

- eläkesäätiölain 43 §:n 3 momentti, 44 §:n 2 momentti ja 44 a §:n 2 momentti

(Annettu 7.3.2019, voimaan 31.3.2019)

3 Tavoitteet

- (1) Näiden määräysten tavoitteena on
- varmistaa, että eläkesäätiöiden laskuperusteet eläkevastuun laskemiseksi turvaavat toiminta-
piiriin kuuluvien ja vapaakirjan saaneiden henkilöiden sekä eläkkeensaajien etuudet
 - varmistaa, että eläkevastuun laskennassa käytettävät muuttajat, kuten kuolemaan, eliniänodo-
tukseen ja työkyvyttömyyteen liittyvät oletukset sekä taloudelliset oletukset on valittu varovai-
suutta noudattaen.

4 Eläkevastuu ja laskuperusteet

(1) Finanssivalvonnan oikeus antaa sitovia määräyksiä perustuu seuraaviin lain säännöksiin:

- eläkesäätiölain 43 §:n 3 momentti, 44 §:n 2 momentti, 44 a §:n 2 momentti

Eläkesäätiölain 43 §:n 3 momentissa annetaan Finanssivalvonnalle valtuudet määrätä kuinka alkaneiden eläkkeiden eläkevastuu, vastaisten eläkkeiden eläkevastuu ja indeksikorotusvastuu lasketaan. Eläkesäätiölain 44 §:n 2 momentissa Finanssivalvonnalle annetaan valtuudet määrätä eläkevastuun laskennassa käytettävien laskuperusteiden sisällöstä, turvaavuuden ja varovaisuuden noudattamisesta laskuperusteissa sekä eläkevastuun laskennassa käytettävien muuttujien valinnasta ja oletuksista. Eläkesäätiölain 44 a §:n 2 momentissa Finanssivalvonnalle annetaan valtuudet määrätä eläkevastuun laskennassa käytettävän koron enimmäismäärästä.

(Annettu 7.3.2019, voimaan 31.3.2019)

4.1 Eläkevastuun laskenta

MÄÄRÄYS (kohdat 2-12)

- (2) Eläkevastuu lasketaan eläkesäätiön laskuperusteiden mukaisesti niiden henkilöiden osalta, joilla, jos eläkesäätiö purettaisiin laskentahetkellä, olisi osuus säätiön varoihin. Henkilön eläkevastuun on aina oltava vähintään laskentahetkellä oikeutetusta vapaakirjasta laskettavan eläkevastuun suuruinen. Muusta syystä kuin eläketapahtumasta tai kuolemasta aiheutuvaa poistuvuutta ei saa eläkevastuuta laskettaessa ottaa huomioon.
- (3) Alkaneiden eläkkeiden eläkevastuuseen sisällytetään sellaiset eläketapaukset, joissa eläketapahtuma on sattunut ennen laskentahetkeä. Eläkevastuun määrä on vastaisten eläke-erien laskentahetkeen vakuutusmatemaattisesti diskontattu pääoma-arvo. Työttömyyseläkkeiden eläkevastuu lasketaan kuten määräaikaisten vanhuuseläkkeiden eläkevastuu.
- (4) Vastaisten eläkkeiden eläkevastuu lasketaan niiden henkilöiden osalta, joiden eläketapahtuma ei ole sattunut laskentahetkeen mennessä. Eläkevastuun määrä on vastaisten, laskentahetkeen mennessä karttuneiden eläkkeiden ja hautausavustusten laskentahetkeen vakuutusmatemaattisesti diskontattu pääoma-arvo.
- (5) Mikäli työntekijä on työsuhteessa eläkeiän täyttäneenä, lasketaan vastaisista eläkkeistä aiheutuva eläkevastuu olettamalla vanhuuseläkkeen alkavan heti.
- (6) Laskentahetkeä seuraavana vuonna annettaviksi päätettyjen etujen korotusten pääoma-arvot tulee sisällyttää alkaneiden ja vastaisten eläkkeiden eläkevastuusiin.
- (7) Jos eläkesäätiö sisällyttää eläkevastuuseensa eläkesäätiölain 43 §:n 2 momentin kohdan 4) mukaisen varauksen (indeksikorotusvastuu) etujen tulevia korotuksia varten, tulee laskuperusteista ilmetä, miten varausta kartutetaan ja puretaan. Etujen tuleviin korotuksiin voidaan lukea indeksiehdoista sekä eläkepalkan kasvusta aiheutuva eläkevastuun kasvu.
- (8) Indeksikorotusvastuulle tulee olla laskuperusteissa määritelty yläraja. Säätiökohtaista ylärajaa määrittäessä tulee ottaa huomioon eläkesäätiön säännöissä määritelty indeksiehto, varojen arvioitu tuleva tuotto, vakuutuskannan rakenne sekä pitkällä aikavälillä turvaava laskuperustekorko.

- (9) Säätiökohtaisen ylärajan määrittäminen edellyttää, että eläkesäätiön säännöissä on ehdoton määräys vuotuisen indeksikorotuksen tasosta. Eläkesäätiön varojen arvioidun tulevan tuoton tulee perustua sijoitusomaisuuden allokaatioon laskentahetkellä sekä eri sijoituslajien arvioiduun tuottoon pitkällä aikavälillä.
- (10) Ilman säätiökohtaista ylärajan laskentaa, indeksikorotusvastuu saa olla enintään 8 prosenttia alkaneiden ja vastaisten eläkkeiden eläkevastuiden yhteenlasketusta määrästä.
- (11) Mikäli etujen määrään vaikuttavien vapaakirjojen arvot eivät ole tiedossa tarkkoina, täytyy eläkesäätiön laskuperusteissa määritellä, miten vapaakirjat arvioidaan.
- (12) Mikäli eläkevastuu (raporteille VL061 ja VL062) lasketaan tilinpäätöstä varten käyttäen arviokaavoja, tulee laskuperusteista käydä ilmi kuinka eläkevastuu arvioidaan.

4.1.1 Eläkevastuun laskennassa käytettävä enimmäiskorko

MÄÄRÄYS (kohta 13)

- (13) Eläkevastuun laskennassa vuonna v käytettävä enimmäiskorko on $100 \cdot \hat{b}_1\%$, jossa

$$\hat{b}_1 = \begin{cases} 0,035, & \text{kun } v = 2019 \\ 0,034, & \text{kun } v = 2020 \\ 0,033, & \text{kun } v = 2021 \\ 0,032, & \text{kun } v = 2022 \\ 0,031, & \text{kun } v = 2023 \\ 0,030, & \text{kun } v \geq 2024 \end{cases}$$

(Annettu 7.3.2019, voimaan 31.3.2019)

4.2 Laskuperusteet

MÄÄRÄYS (kohdat 14-18)

- (14) Eläkesäätiöllä tulee olla tämän määräyksen mukaiset laskuperusteet. Laskuperusteisiin kerran valittua tekniikkaa ei tule ilman perusteltua syytä muuttaa, jotta eri vuosien vertailukelpoisuus säilyy.
- (15) Eläkesäätiön eläkevastuun laskemisessa tulee käyttää sosiaali- ja terveysministeriön eläkevakuutusyhtiöille 28.11.2007 vahvistamien työntekijän eläkelain mukaisen vakuutuksen yleisten laskuperusteiden (STM/3400/2007) ja siihen myöhemmin tehtyjen muutoksien mukaisia vakuutustekniisiä suureita.
- (16) Eläkesäätiön tulee käyttää lukujen 4.2.1 – 4.2.4 mukaisia laskuperusteita. Mikäli eläkesäätiön säännöt, vakuutuskanta tai muu peruste edellyttää, tulee eläkesäätiön kuitenkin käyttää näistä laskuperusteista poikkeavia vakioiden arvoja tai kaavoja.

- (17) Eläkesäätiön tulee ilmoittaa lukujen 4.2.1 – 4.2.4 mukaisten laskuperusteiden käytöstä tai toimittaa näistä mahdollisesti poikkeavat laskuperusteet sekä niihin tulevat muutokset perusteluineen Finanssivalvonnalle ennen sitä ajankohtaa, jolle niitä ensimmäisen kerran sovelletaan.
- (18) Mikäli eläkesäätiön laskuperusteet sisältävät kertoimia, joiden arvot eläkesäätiön hallitus vahvistaa erikseen, tulee vahvistetut kertoimien arvot toimittaa Finanssivalvonnalle ennen sitä ajankohtaa, jolle niitä ensimmäisen kerran sovelletaan.

4.2.1 Laskuperusteiden merkinnät

MÄÄRÄYS (kohta 19)

- (19)
x	= vakuutetun ikä syntymäpäivänä vuonna v
w	= eläkesäätiön sääntöjen mukainen eläkeikä
u	= työkyvyttömyyden alkamisvuoden ja syntymävuoden erotus
E	= 1.1. $v+1$ maksettava eläkesäätiön eläke
E^L	= määrä, jolla myöhemmin alkava muu etuus pienentää eläkesäätiön eläkettä
wL	= ikä, josta alkava muu etuus pienentää eläkesäätiön eläkettä
E^{TK}	= eläkesäätiön sääntöjen mukaisen työkyvyttömyyseläkkeen karttumaton osa
E^A	= laskentahetkeen mennessä karttunut eläkesäätiön eläke
E^{AL}	= etuuden E^L laskentahetkeen mennessä karttunut osa
E^{AP}	= laskentahetkeen mennessä karttunut eläkesäätiön perhe-eläke
E^P	= 1.1. $v+1$ eläkesäätiön perhe-eläke laskettuna niin kuin edunsaajina olisi leski ja kaksi lasta
z	= $\max\{x + \frac{1}{2}, w\}$
zL	= $\max\{x + \frac{1}{2}, wL\}$
H^A	= laskentahetkeen mennessä karttunut hautausavustus
y	= lesken ikä syntymäpäivänä vuonna v
T_1	= nuorimman lapsen lapseneläkkeen pääteikään jäljellä olevien täysien vuosien lukumäärä syntymäpäivänä vuonna v
T_2	= toiseksi nuorimman lapsen lapseneläkkeen pääteikään jäljellä olevien täysien vuosien lukumäärä syntymäpäivänä vuonna v

Kertoimet C_0 , C_1 ja C_2 ovat edunsaajien lukumääristä, eläkesäätiön säännöistä ja TyEL:n voimaantulosäännöistä riippuvat lisäperhe-eläkkeen osituskertoimet.

4.2.2 Alkaneiden eläkkeiden eläkevastuu (ilman kuormitusta)

MÄÄRÄYS (kohdat 20-24)

Alkaneiden eläkkeiden eläkevastuu lasketaan tilivuonna 31.12. edunsaajakohtaisesti eri eläkeläijien osalta seuraavasti:

Vanhuuseläke

$$(20) \quad V_v^A(E) = \begin{cases} E \cdot \bar{a}_{x+\frac{1}{2}} - \sum_i E^{L_i} \cdot \frac{\bar{N}_{wL_i}}{D_{x+\frac{1}{2}}}, & \text{vakuutetun ollessa vanhuuseläkkeellä 1.1. } v+1 \\ 0, & \text{muulloin} \end{cases}$$

Työkyvyttömyyseläke

$$(21) \quad V_v^A(S) = E \cdot \bar{a}_{(u)+(x+\frac{1}{2}-u):w}^{\bar{ii}i}, \text{ tunnettujen eläketapausten osalta}$$

$$(22) \quad V_v^A(S) = E^{TK} \cdot \left(\bar{A}_{x:w}(S) - \frac{1}{1+b_1} \cdot \bar{A}_{x+1:w}(S) \right), \text{ tuntemattomien eläketapausten osalta}$$

Työttömyyseläke

$$(23) \quad V_v^A(T) = \begin{cases} E \cdot \frac{\bar{N}_{x+\frac{1}{2}} - \bar{N}_w}{D_{x+\frac{1}{2}}}, & \text{kun } x < w \\ 0, & \text{muulloin} \end{cases}$$

Perhe-eläke

$$(24) \quad V_v^A(P) = E^P \left[C_0 \bar{a}_{y+\frac{1}{2}} + C_1 \bar{a}_{[T_1-\frac{1}{2}]^+} + C_2 \bar{a}_{[T_2-\frac{1}{2}]^+} \right]$$

4.2.3 Vastaisten eläkkeiden eläkevastuu (ilman kuormitusta)

MÄÄRÄYS (kohdat 25-29)

Vastaisten eläkkeiden eläkevastuu lasketaan tilivuonna 31.12. vakuutettukohtaisesti eri eläkeläijien osalta seuraavasti:

Vanhuuseläke

$$(25) \quad V_v^V(E) = \begin{cases} E^A \cdot \frac{\bar{N}_z}{D_{x+\frac{1}{2}}} - \sum E^{AL_i} \cdot \frac{\bar{N}_{zL_i}}{D_{x+\frac{1}{2}}}, & \text{kun vakuutettu ei ole vanhuuseläkkeellä 1.1. } v+1 \\ 0, & \text{muulloin} \end{cases}$$

Työkyvyttömyyseläke

$$(26) \quad V_v^V(S) = E^A \cdot \bar{A}_{x+\frac{1}{2};w}(S)$$

Työttömyyseläke

$$(27) \quad V_v^V(T) = 0$$

Perhe-eläke

$$(28) \quad V_v^V(P) = E^{AP} \bar{A}_{x+\frac{1}{2}}(P)$$

Hautausavustus

$$(29) \quad V_v^V(K) = H^A(1 - \delta \bar{a}_{x+\frac{1}{2}})$$

4.2.4 Erikoisvakiot

MÄÄRÄYS (kohta 30)

(30) Eläkevastuun laskennassa tulee käyttää seuraavia yleisten laskuperusteiden erikoisvakioiden arvoja.

Laskuperustekorko

$$b_1 \leq \hat{b}_1$$

Kuolevuus:

-vanhuuseläke, työttömyyseläke ja alkanut perhe-eläke

$$b_2 = \begin{cases} 5, & \text{kun } v - x < 1930 \\ 3, & \text{kun } 1930 \leq v - x < 1940 \\ 2, & \text{kun } 1940 \leq v - x < 1950 \\ 0, & \text{kun } 1950 \leq v - x < 1960 \\ -2, & \text{kun } 1960 \leq v - x < 1970 \\ -3, & \text{kun } 1970 \leq v - x < 1980 \\ -5, & \text{kun } 1980 \leq v - x < 1990 \\ -7, & \text{kun } 1990 \leq v - x < 2000 \\ -8, & \text{kun } 2000 \leq v - x < 2010 \\ -10, & \text{kun } 2010 \leq v - x < 2020 \end{cases}$$

-vastainen perhe-eläke ja hautaus-
avustus

$$b_2 = \begin{cases} 8, \text{ kun } v - x < 1930 \\ 6, \text{ kun } 1930 \leq v - x < 1940 \\ 5, \text{ kun } 1940 \leq v - x < 1950 \\ 3, \text{ kun } 1950 \leq v - x < 1960 \\ 1, \text{ kun } 1960 \leq v - x < 1970 \\ 0, \text{ kun } 1970 \leq v - x < 1980 \\ -2, \text{ kun } 1980 \leq v - x < 1990 \\ -4, \text{ kun } 1990 \leq v - x < 2000 \\ -5, \text{ kun } 2000 \leq v - x < 2010 \\ -7, \text{ kun } 2010 \leq v - x < 2020 \end{cases}$$

missä $v - x$ on työntekijän syntymävuosi.

Laskettaessa perhe-eläkkeen pääoma-arvokerrointa edunjättäjään liittyvät suureet lasketaan käyttäen edunjättäjän sukupuolta vastaavaa kuolevuutta ja edunsaajaan liittyvät suureet lasketaan käyttäen edunsaajan sukupuolta vastaavaa kuolevuutta.

Työkyvyttömyys:

-alkaneen eläkkeen pääoma-arvo

$$b_3 = 1$$

$$b_4 = 1$$

$$b_5 = 1$$

$$b_6 = 1$$

$$b_7 = 1$$

$$b_8 = 1$$

-vastaisen eläkkeen kertamaksu

$$b_3 = 1$$

$$b_4 = 1$$

$$b_5 = 1$$

$$b_6 = 1$$

$$b_7 = 1$$

$$b_8 = 1$$

Rahan arvon muuttuvuus

$$b_{15} = 0$$

Kuormitus on 5 % eläkevastuun bruttomäärästä.

(Annettu 7.3.2019, voimaan 31.3.2019)

5 Kumotut määräykset ja ohjeet

Nämä määräykset ja ohjeet kumoavat voimaan tulleessaan seuraavat Finanssivalvonnan antamat määräykset

- Vakuutusvalvontaviraston eläkesäätiölain alaisille lisäeläketurvaa harjoittaville eläkesäätiöille 13.9.2006 antaman määräyksen vakuutusteknisistä laskelmista ja niiden perusteena olevista laskuperusteista (dnro 6/002/2006).

6 Muutoshistoria

Näitä määräyksiä ja ohjeita on muutettu sen voimaantulon jälkeen seuraavasti:

Annettu 11.10.2016, voimaan 31.12.2016

- *muutettu määräyksiä ja ohjeita johtuen TyEL:n kuolevuusperusteen muutoksista luvussa 4.2.4*

Määräyksiin ja ohjeisiin on lisätty siirtymä- ja voimaantulomääräykset indeksikorotusvastuun käytöstä eläkeuudistuksen yhteydessä.

Annettu 7.3.2019, voimaan 31.3.2019

- *muutettu 4 luvun kohta (1)*
- *kumottu 4.2 luvun kohta (12)*
- *lisätty luku 4.1.1 eläkevastuun laskennassa käytettävästä enimmäiskorosta*
- *lisätty lukuun 4.2.4 laskuperustekorko*
- *kumottu luku 5*

Muutokset johtuvat pääosin eläkesäätiölain muuttamisesta annetusta laista (1295/2018).